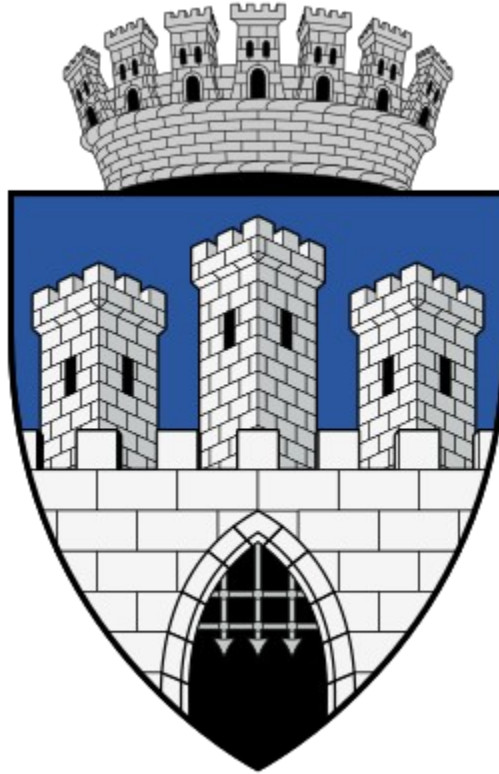


KOLOZSVÁR



Magyarok száma: 49565 fő (2011)

Területe 16.240 hektár; népessége 60.808 lélek.

1. Földrajzi fekvése. Kolozs vármegyében a Kis-Szamos mindkét partján fekszik, 346 m. magasságban a tenger szine fölött. DNY-ÉK-i irányban körülbelül 6 km.-nyire nyúlik el, míg É-D-i irányban a terjedelme 3 km.

2. Története. E helyen már a dákok idejében létezett egy telep, a rómaiak korában pedig Napoca név alatt szerepelt s csaknem a mai területére terjedt ki. A római város omladékain 1178 táján a már korábban épült Kolozsvár körül keletkezett az új helység szász és magyar lakossággal. 1270-ben V. István már városi kiváltságokkal ruházta fel. Ezután már gyorsan emelkedett s királyaink számos kiváltságban részesítették. Folyton magyarosodott, iparúzó népe pedig a fejlettebb ipar és élénk kereskedelem folytán mind vagyonosabb lett, úgy hogy a „Kincses Kolozsvár” elnevezést kapta. A város lassanként teljesen elmagyarosodott s a hitújítás alatt nagyobbára elfogadta az unitárius hitet; 1569-ben elszakadt a szász városoktól s a magyar nemesség és értelmiség központja lett. Nagy politikai jelentőségre emelkedett azáltal, hogy bár nem volt a fejedelemség székhelye, mégis körülbelül 80 országgyűlést tartottak falai között. A fejedelmek korában nevezetes politikai események színhelye volt. 1690-ben az önálló fejedelemség megdőltevel a német kormány kezdte elhanyagolni, Nagyszében előnyére, mely 1703-90ig tényleg székhelye volt a főkormányzónak. A szabadságharc után egy ideig a főhivatalok ismét Nagyszébenbe helyeztetek át, így a főkormányzó is, mely azonban 1861-ben ismét ide került vissza. Ennek megszűntével, illetve az Unió életbeléptetésével Kolozsvár elvesztette fővárosi jellegét, de kulturális téren azóta is igen nagy haladást tett.

Az utolsó két év alatt a város a modern kor igényeinek mindenben megfelelő nagy átalakuláson ment keresztül. Ez idő alatt jött létre a városi vízvezeték és csatornahálózat, az utcák rendezése, a villanyvilágítás, úgy hogy ma kristályüde forrásvíz, tiszta, kellemes levegő, széles aszfalt gyalogjáró és kitűnő világítás áll a közönség egészségének és kényelmének szolgálatában.

3. Hatóságok és hivatalok. K. székhelye Kolozs vármegyének; van itt kir. ítélőtábla, a pénzügyi, erdészeti és posta igazgatóságok, vasúti üzletvezetőség, keresk. és iparkamara. 2 járs szolgabírói hivatala, pénzügybiztosság, adóhivatal, m. kir. államépítészeti hivatal, kulturmérnöki hivatal; ref és unitárius püspök székhelye, tankerületi főigazgatóság, kir. tanfelügyelőség, kir. főügyészség, kir. törvényszék, 2 járásbírói, kir. ügyészség,

sajtóbíróóság, ügyvédi kamara, közjegyzői kamara stb. Székhelye a honvédkerületi és csendőrparancsnokságnak is.

4. A lakosság foglalkozása. Legtöbb az iparos osztályhoz tartozik. Több gyártelepe is van, ú.m. szesz-sör-gép-, szivar-, szappan-, dohány-, államvasúti gépgyár stb. Elsőrendű a mezőgazdasága is, kereskedelme ismét kezd élénkülni, különösen a vasutak kiépítése folytán. A város fejlődésében jelentékeny szerep jut a nagy számban lévő pénzintézeteknek. Jelentékeny számban van képviselve az értelmiségi osztály is.

5. A város határa. A természeti szépségekben bővelkedő Erdély e vezérvárosa fekvésénél fogva nyaralásra is kiválóan alkalmas. A Kis-Szamos folyó mentén 1 Km hosszú sétarét árnyékos fák szegélyezik, virágcsoportok és szökőkutak díszítik; a várost környékező lankás hegyeken festői villák díszelnek, szőlős és gyümölcsös kertek terülnek el. E hegyek folytatását Ny. felől a Hója, DNy felől a Bükk erdő képezi. A légáramlat rendszeren a Gyalui havasok jó levegőjét ontja a városra, ami annyira mérsékli a nyári forróságot, hogy meleg időszakban is kellemessé válik a szabadban való tartózkodás.

6. Tervek a jövőre. A város legközelebb megoldandó nagy feladatai közé tartozik az új városház és vigadó építése, villamos vasút, mely a festői szépségű gyalui részeket hozná szoros összeköttetésbe a várossal, egyben pedig fontos közgazdasági célt is szolgálna, továbbá gyártelepek létesítése, közvetlen vasúti összeköttetés a Szilágysággal, meg az Aranyos völgyén fölfelé az erdélyi Érchegységgel.